

Mirzoeva T.V., Ushkan V.L.

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

THE MODERN STATE OF PRODUCTION OF SUNFLOWER IN UKRAINE

Summary

The role of production of sunflower in development of home economy and economic value of culture that is stipulated by importance of basic product of her processing – sunflower-seed oil are investigational; the regional features of growing of sunflower are analysed in Ukraine, dynamics of his production and productivity, volumes of export-import of sunflower and sunflower-seed oil; paid attention to innovative direction, namely – to growing highly of olein sunflower; problem moments are distinguished in the sphere of production of sunflower in Ukraine.

Keywords: production of sunflower volumes, sowing areas, productivity, product of processing of sunflower, are sunflower-seed oil, high-olein sunflower.

УДК 658.589 (045)

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Осаволук І.В., Лозовський О.М.

Вінницький торговельно-економічний інститут

Київського національного торговельно-економічного університету

У статті розглядається сутність інноваційного менеджменту в управлінні підприємством. Досліджується його місце і роль в загальній системі управління. Обґрунтовані пріоритетні напрямки удосконалення системи менеджменту. Визначені основні принципи інноваційної політики України, як складової комерційної діяльності підприємства на ринку. Проаналізовано головні аспекти сутності інноваційного менеджменту на підприємстві.

Ключові слова: інновація, інноваційний менеджмент, інноваційна політика, управління, конкуренція.

Постановка проблеми. В умовах загострення конкуренції на ринках ключового значення у збереженні та посиленні позицій підприємств набуває підвищення ефективності їхньої інноваційної діяльності.

Необхідною і обов'язковою умовою стійкого розвитку підприємств є наявність дієвої, гнучкої, системи управління, яка відповідає сучасним умовам господарювання і постійно адаптується до них. Більше того, здатність підприємства генерувати інновації, успішно конкурувати на ринку і розвиватися значною мірою визначається якістю існуючої системи менеджменту, її орієнтованістю в майбутнє.

Будь-яка інноваційна діяльність взагалі є складним процесом трансформації нових ідей та знань в об'єкт економічних відносин. Особливого значення в системі новітніх технологій набуває механізм управління створенням і впровадженням інновацій на ринку, тобто інноваційний менеджмент.

Оскільки інновація торкається всіх сфер господарської діяльності, то з розвитком національної економіки він стає найбільш ефективним методом механізму ринкового господарювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Щодо стану розробки проблеми, слід відмітити наявність у наукових дослідженнях вітчизняних та зарубіжних вчених ґрунтовних розробок ефективного впровадження інноваційного менеджменту. Теоретико-методичні аспекти розви-

тку інноваційного менеджменту розкриваються в працях відомих зарубіжних вчених, серед яких В. Аньшин, А. Аффа, Е. Дандон, М.Л. Джордж, Дж.П. Ендрю, К. Крістенсен, Г.Л. Сіркін, Е. Харгадон, Г. Чесбро та інші. Вагомий внесок в вивчення даного питання зробили також вітчизняні дослідники: І.О. Іртищева, Т.В. Стройко, О.М. Кібік, О.П. Подцерковний, Є.О. Бойко, Ю.З. Драпайло, В.О. Котлубай, Г.С. Трофименко, В.О. Зелік та роботи інших вчених.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значні розробки у цьому напрямку, все ж таки виникає потреба у більш детальному дослідженні інноваційних процесів в менеджменті підприємства.

Головною метою статті є дослідження ролі інноваційного менеджменту у загальній системі управління підприємством, основних етапів його розвитку та впливу на національну економіку України.

Виклад основного матеріалу. В умовах ринкової економіки ефективний розвиток підприємств на тривалу перспективу можливий лише при врахуванні досягнень науково-технічного прогресу. Тому розвиток інноваційної сфери, через яку просуваються у виробництво інноваційні досягнення, є особливо актуальним, оскільки вимагає серйозної уваги та вивчення.

Інновацією називають прибуткове втілення й використання нововведень у вигляді впровадження новітніх продуктів і послуг, нанотех-

нологій, комплексу нових управлінських організаційно-технічних та соціально-економічних рішень виробничого, фінансового, комерційного, адміністративного або іншого характеру.

Без гнучкого управління інноваціями (інноваційного менеджменту), яке є рушійною силою його розвитку, неможлива тривала стабільність ефективного виробництва. У зв'язку з цим досить гострою є проблема своєчасного просування інноваційних можливостей, концентрації ресурсів, оперативного управління інноваційним процесом при мінімальному ризику від неправильного вибору інноваційного напрямку.

Інноваційний менеджмент – підсистема менеджменту, метою якої є управління інноваційними процесами на підприємстві. Залучення інновацій у практику роботи підприємства чи їх створення власними силами здійснюється у межах інноваційного менеджменту. З таких позицій інноваційний менеджмент необхідно розглядати як систему управління, що активно впливає на підприємницьку діяльність, на розвиток інноваційної, інвестиційної, соціально-економічної, політичної діяльності як окремої організації, так і країни загалом [4].

Інноваційний менеджмент у загальному вигляді – це складний механізм дії керуючої системи, яка створює для інноваційного процесу та інноваційної діяльності сприятливі умови й можливості для розвитку і досягнення ефективного результату. На нашу думку, його можна уявити у декількох аспектах (рис. 1).

Як наука і мистецтво управління інноваційний менеджмент базується на теоретичних положеннях загального менеджменту, серед яких визначальними є закони та закономірності динамічних систем, принципи, функції, форми й методи цілеспрямованої діяльності людей у процесі управління цими системами. Мистецтво як функціональний елемент інноваційного управління забезпечує повноцінне використання знань, ідей, досвіду, прийняття творчих рішень керівниками і спеціалістами, розвиток ініціативи всіх учасників інноваційної діяльності в організації.

Як вид діяльності інноваційний менеджмент являє собою сукупність процедур, що утворюють

загальну схему управління інноваційним процесом. Ця сукупність складається з відповідних функцій управління, кожна з яких розпадається на окремі види роботи (етапи), що пов'язані з багатогранною діяльністю підприємства і виконуються у відповідній послідовності.

Як процес інноваційний менеджмент розглядається як послідовне виконання управлінських функцій на всіх етапах реалізації інноваційної діяльності на підприємстві та стосується виробничо-технологічних, збутових і управлінських процесів [3].

Більш конкретно суть інноваційного менеджменту розкривається в його функціях, до яких можна віднести:

- управління процесами створення нових знань;
- управління творчим потенціалом тих, хто створює нові знання;
- управління освоєнням нововведень;
- управління соціальними та психологічними аспектами нововведень.

Найважливішою та першочерговою ціллю інноваційного менеджменту можна вважати забезпечення ефективного тривалого функціонування інноваційного процесу на основі ефективної організації всіх його складових елементів і систем, створення конкурентоспроможної інноваційної продукції, технологій. Основою інноваційного процесу є створення, впровадження і поширення нововведень, що характеризуються науково-технічною та моральною новизною. Інновації також виявляються в удосконаленні та зміні систем управління та організації виробничих процесів. Постійно розробляються, освоюються й впроваджуються нові організаційні структури, методи розробки управлінських рішень, форми та методи стимулювання на підприємствах

Як система управління інноваційний менеджмент складається з двох ланок, або підсистем: керуючої підсистеми (суб'єкта управління) і керованої підсистеми (об'єкта управління), зв'язок суб'єкта управління з об'єктами відбувається за допомогою руху інформації. Цей рух інформації являє собою сам процес управління, тобто процес розроблення і здійснення керуючої дії суб'єкта

управління на об'єкт управління. Механізм керуючого впливу включає збір, обробку і передавання необхідної інформації та прийняття відповідних рішень. Суб'єктом управління в інноваційному менеджменті можуть бути менеджери і спеціалісти різного рівня залежно від об'єкта управління. Об'єктом управління в інноваційному менеджменті можуть бути інноваційні процеси, інноваційна діяльність, інновації, економічні відносини між учасниками ринку інновацій [1].

Інноваційна діяльність в умовах переходу економіки України на інноваційний шлях розвитку набуває особливого значення. Охопивши різні аспекти ринкових відносин інноваційний процес сприяє зростанню промислового виробництва, дає змогу підвищувати продуктивність праці, залучати до виробничої сфери нові резерви.

Рис. 1. Аспекти визначення сутності інноваційного менеджменту

Інноваційний менеджмент порівняно нове поняття для наукової громадськості і бізнесу України. Саме зараз Україна переживає бум новаторства. На зміну одним формам і методам управління економікою приходять інші.

На період розпаду СРСР в українській науці існував інноваційний потенціал та набутий досвід, достатній для переходу до інтенсивної форми інноваційного розвитку. На початку 90-х років Україна мала значні можливості для успішного розвитку в науково-технологічній сфері, потенціал за багатьма параметрами відповідав рівню найбільш розвинутих країн. Вітчизняна наука та технології з окремих пріоритетних напрямів, наприклад, матеріалознавства, теоретичної фізики, математики, зварювального виробництва тощо посідала передові позиції у світі. Проте цей перехід стримувався загальним спрямуванням економічного розвитку на екстенсивний тип відтворення, що зумовлювалося застарілістю форм і методів планування, обмеженням доступом галузей загального призначення до інноваційних результатів, недосконалістю критеріїв ефективності економічного розвитку, обмеженістю фінансових ресурсів та відсутністю налагоджених і постійно діючих механізмів їхньої концентрації на інноваційних пріоритетах. Безперечно, протягом років економічних трансформацій, які здійснювалися непослідовно та тривали в Україні надто довго, відбувся спад інноваційної діяльності [2].

Але нині більшість українських підприємств усвідомила, що необхідні інноваційні, принципово нові методи організацією є необхідними. На сучасному етапі загострюється конкуренція і підвищуються вимоги споживачів, тому постійні нововведення можуть стати одним із факторів отримання конкурентних переваг. Пошук ефективних організаційних форм управління нововведеннями, створення механізму інтеграції та координації діяльності в процесі розробки й впровадження нововведень вимагають підвищення уваги до інноваційного менеджменту як сукупності організаційно-економічних методів та форм управління у різних ланках і насамперед на рівні первинної ланки – підприємства.

Україна володіє потужним науковим потенціалом, що становить інтелектуальне багатство нації. Найбільшою проблемою є реалізація інтелектуальних ідей та їх комерціалізація з нематеріальних в матеріальні активи [6].

Подальший економічний розвиток України, перспектива посісти належне місце в європейському співтоваристві та світі залежать насамперед від опанування інноваційної моделі економічного розвитку.

До основних принципів державної інноваційної політики України належать:

- урядова підтримка фундаментальних досліджень;
- пріоритет інновацій над традиційним виробництвом – передбачає визнання за наукою провідної ролі в системі продуктивних сил;
- свобода наукової та науково-технічної творчості в контексті інноваційної діяльності забезпе-

чується відповідними законодавчими актами та Конституцією держави;

- принцип підтримки конкуренції у сфері науки, техніки й інноваційної діяльності означає поєднання стимулювання з функціонуванням інноваційних структур в умовах конкурентного середовища;

- створення загальногосподарського, інноваційного клімату;

- заохочення відновлення капіталу особливими пільгами при впровадженні нових, що раніше не використовувались у виробництві, видів устаткування, сировини, матеріалів, енергії;

- сприяння розвитку міжнародного наукового співробітництва [5].

Нові економічні умови вимагають інтенсивної інноваційної діяльності, підвищення уваги до ефективної організації досліджень та розробок, організації нововведень на всіх стадіях життєвого циклу продукції, зниження інноваційних ризиків, стратегічного управління в діяльності кожного підприємства.

Ефективний інноваційний менеджмент підприємств та організацій передбачає такі дії як формування й реалізацію інноваційних програм різних рівнів, підготовка навчання і перекваліфікацію кадрів, здійснення прикладних та науково-дослідних робіт, орієнтованих на розробку нових сучасних технологій, розвиток нових чи значне вдосконалення вже існуючих інноваційних структур. Найважливішою та першочерговою ціллю інноваційного менеджменту можна вважати забезпечення ефективного тривалого функціонування інноваційного процесу на основі ефективної організації всіх його складових елементів і систем, створення конкурентоспроможної інноваційної продукції, технологій.

Висновки та пропозиції. Таким чином, інноваційний менеджмент – це сукупність економічних, мотиваційних, організаційних і правових засобів, методів і форм управління інноваційною діяльністю конкретного об'єкта управління з метою одержання найоптимальнішим шляхом економічних результатів цієї діяльності. Інноваційний менеджмент націлений на забезпечення ефективного функціонування інноваційного процесу в підприємства, з метою створення можливості її конкурентоспроможності на ринку в довгостроковій перспективі.

Як переконає світова та українська практика, раціональне використання власного потенціалу підприємства є запорукою його конкурентоспроможності особливо в сучасних досить складних умовах господарювання.

Визначивши проблеми інноваційного менеджменту та основні шляхи їх розв'язання, можемо зробити висновок, що для ефективного розвитку інноваційного менеджменту в Україні, для вирішення його проблем, перш за все, головну увагу потрібно приділяти створенню загальногосподарського, інноваційного клімату, а також сприянню розвитку міжнародного наукового співробітництва для подальшого процвітання інноваційного менеджменту на підприємствах.

Список літератури:

1. Герчикова И.Н. Менеджмент [Текст]: учебник / И.Н. Герчикова. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Юнити, 2011. – 458 с.
2. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
3. Іртищева І.О. Особливості формування інвестиційного забезпечення галузі в контексті національної антикризової політики / Іртищева І.О., Стройко Т.В., Бойко С.О. // Збірник наукових статей: «Менеджмент у XXI сторіччі: методологія і практика» – Полтава: видавець Шевченко Р.В., 2014. – С. 123-127.
4. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку: Монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: Університетська книга, 2014. – 728 с.
5. Плакіда В.Т. Конспект лекцій з дисципліни «Інноваційний менеджмент» (для студентів 6 курсу напряму підготовки спеціальності 7.050107 «Економіка підприємства») [Текст] / В.Т. Плакіда, Н.М. Богдан; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва – Х.: ХНАМГ, 2012. – 76 с.
6. Трофименко Г.С. Развитие инновационного менеджмента в Украине / Г.С. Трофименко, В.О. Зелік // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/14_NPE_2015/Economics/15_192569.doc.htm

Осаволок И.В., Лозовский А.Н.

Винницкий торгово-экономический институт
Киевского национального торгово-экономического университета

**ПРОБЛЕМЫ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОГО МЕНЕДЖМЕНТА
НА ОТЕЧЕСТВЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЯХ****Аннотация**

В статье рассматривается сущность инновационного менеджмента в управлении предприятием. Исследуется его место и роль в общей системе управления. Обоснованные приоритетные направления совершенствования системы менеджмента. Определены основные принципы инновационной политики Украины, как составляющей коммерческой деятельности предприятия на рынке. Проанализированы основные аспекты сущности инновационного менеджмента на предприятии.

Ключевые слова: инновация, инновационный менеджмент, инновационная политика, управления, конкуренция.

Osavoliuk I.V., Lozovskiy O.M.

Vinnitsa Trade and Economic Institution
Kyiv National University of Trade and Economics

**PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF INNOVATIVE MANAGEMENT
IN DOMESTIC ENTWRPRISES****Summary**

In the article the essence of innovation management in enterprise management. We study its place and role in the overall control system. Reasonable priority areas for improving the management system. The basic principles of innovation policy in Ukraine as part of a commercial activity of the enterprise in the market. We analyzed the main aspects of the spirit of innovation management in the enterprise.

Keywords: innovation, innovation management, innovation-tion of poly-tick, management, competition.